

ИНСТИТУТ ПО ФИЛОСОФИЯ И СОЦИОЛОГИЯ

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

УТВЪРДИЛ:

**Директор на ИФС
проф. дсн Емилия Ченгелова**

**КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА
НА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА**

НАУЧНА ОБЛАСТ: 2. ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 2.3. ФИЛОСОФИЯ

ДОКТОРСКА ПРОГРАМА: ЕТИКА

ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН: ДОКТОР

НИВО ПО НКР:

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: ДОКТОР ПО ФИЛОСОФИЯ

СРОК НА ОБУЧЕНИЕ: 3 (три) или 4 (четири) години

**ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА / ЗАДОЧНА /
САМОСТОЯТЕЛНА**

**КВАЛИФИКАЦИОННАТА
ХАРАКТЕРИСТИКА Е ВЪВЕДЕНА С 2023 г.
ПЛАНА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ:**

СОФИЯ, 2023

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМАТА

Специалност „Философия” предлага програма за обучение на докторанти в образователната и научна степен „Доктор” в научната специалност „Етика”. Програмата е предназначена за магистри, които са завършили философия, но също така и широк кръг хуманитарни специалности. В определени области и проекции тя е подходяща и за студенти от природо-научните специалности.

Основните цели на докторската програма „Етика“ при ИФС са свързани с подготовката на специалисти по етика, които могат успешно да се реализират в България и в чужбина като 1) изследователи в научни организации, консорциуми, лаборатории; 2) преподаватели във висши учебни заведения; 3) експерти в правителствени и неправителствени организации.

Целта на философската колегия в ИФС-БАН е да утвърди докторантурата като основна форма за организирана подготовка на висококвалифицирани кадри в областта на философията. В духа на изискванията на Болонския процес учените по философия последователно работят за задълбочено усвояване от страна на докторантите на систематизирани знания в областта на „Етика“ и за овладяване на основните умения и методи за самостоятелни научни изследвания. Това е част от нашето вписване в духа на Европа. Акцентът при обучението на докторанти се поставя и върху изграждането на способности за критическо философстване, оценяване и синтез на новите глобалистки и постмодерни идеи, интерпретации и подходи във философските изследвания. Внимание се отделя на формирането на докторантите като млади учени, притежаващи способността свободно да комуникират с колеги от професионалната общност, както и с по-широка аудитория. Последното е от особена важност предвид спецификите на региона и, по-общо, нивото на развитието на България като страна членка на Европейския съюз.

2. ЦЕЛИ НА ДОКТОРСКАТА ПРОГРАМА

Целта на докторантурата по научната специалност „Етика” е да бъдат подготвени висококвалифицирани и с достатъчен научен потенциал кадри, които със знания и научно-изследователски умения да допринасят за развитието на духовността в България.

Докторантите се подготвят за работа с класически текстове. Тяхната практика е теоретичното изследване. Формирането на иновативно мислене е основен приоритет на програмата.

Защитили докторска степен могат да се реализират в много области на съвременния живот у нас и чужбина: наука, образование, културна сфера, управленски дейности, проектна дейност и мн. др.

3. ОБЩА КВАЛИФИКАЦИЯ И СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ НА ПРОГРАМАТА

В теоретичен план докторската програма по „Етика“ обхваща и проследява историята, съвременното състояние и съществуващите тенденции в областта на нормативната и приложната етика в България и в световен план.

В специализиран план докторантите, изучаващи се в докторската програма, имат възможност да съчетаят разглеждането на етически проблеми и методи, чието усвояване е еднакво важно както за докторантите, желаещи да продължат изследователската си работа в научни организации, така и като преподаватели в различни ВУЗ-ове. Например, подобни курсове са т.нар. въвеждащи курсове в нормативната етика, психологията на морала, биоетиката и биоправото и др., които имат за цел да запознаят докторантите с нови проблемни полета в сферата на етиката, а също и да надградят и систематизират по нов начин знанията, които те притежават. Принципите на обучение следват критериите, заложили още в програмата ЕЕР (Ethics Education Program) на ЮНЕСКО за обучение на докторанти по етика.

Същевременно се предлагат и иновативни курсове, които могат да бъдат избрани единствено в докторската програма „Етика“ към ИФС, като напр. курсове, свързани с етически аспекти на научните изследвания, нордска етика и др.

4. УСВОЕНИ ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНАТА КВАЛИФИКАЦИОННА РАМКА

4.1. Знания (теоретически и/или фактологически)

Докторантите, завършили докторската програма по „Етика“ трябва да притежават систематизирани знания в областта на нормативната и приложната етика и умения за прилагане на критичен анализ. Да са овладели методи, свързани с реализацията на научно изследване по философия. Придобиване на знания на най-високо равнище в областта на философията, както и в близки хуманитарни области, да притежават способност за разширяване и проблематично изменение на съществуващи знания в областта на философията и в други близки научни области.

4.2. Умения (познавателни и/или практически)

Умение за осъществяване на интердисциплинарна методология за изследване в областта на хуманитаристиката. Докторантите, завършили докторската програма по „Етик“ трябва да умеят да осъществяват критични изследвания и свободно да боравят с философската трансцендентално-логическа, херменевтична и феноменологична методология. Да притежават умения за разширяване и преодоляване на кричани проблеми в областта на проучването, както и да се развиват иновативни теоретични решения.

4.3. Самостоятелност и отговорност

Докторантите в програмата трябва да създават и интегрират нови знания чрез самостоятелност на изследването, както и да разширяват обхвата на философската теоретизация чрез адаптация в актуалната проблематика. Да притежават самостоятелна преценка за постигнатите резултати от изследваната философска проблематика. Да притежават способност за адаптация в съвременния изследователски процес.

4.4. Компетентност за учене

Докторантите в програмата трябва да покажат капацитет за систематично философско придобиване на знания и тяхното осмисляне и разбиране. Да показват компетенции в разбирането за научно изследване, публикационна активност и ориентация в съвременните библиографски и наукометрични системи.

4.5. Комуникативни и социални компетентности

Докторантите трябва да демонстрират компетенции за концептуализация и осъществяване на проекти за нови знания, както и прилагане и разбиране на най-модерните теоретични достижения с областта на философското знание. Да притежава езикова компетентност, която да позволява свободния обмен на теоретичен материал и разпространение на идеи.

4.6. Професионални компетентности

Докторантите в програмата по „Етика“ трябва да разбират в детайли техниките за прилагане на научно и академично изследване. Да има компетентна преценка по сложни въпроси в областта на философията, дори и в отсъствието на пълни данни. Да представя систематично идеите си и да извежда и проблематизира философски концепти пред специалисти и неспециалисти в областта. Да притежава способност да продължава изследванията си в съответната философска област на по-сложни концептуални равнища като допринася за развитието на нови идеи и теоретични методи.

5. СФЕРИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

Придобилите ОНС „доктор“ по „етика“ имат следните възможности за професионална реализация:

В системата на Министерство на образованието, младежта и науката:

Специалисти по обществени науки и религиозни специалисти

изследовател в структурите на висшето образование

преподавател във висше училище;

експерт към регионалните инспекторати по образование и култура по въпросите, свързани с хуманитарното образование и формите на неговото социално приложение;

експерт в общински отдел „Образование“;

консултант и организатор на социални и културни дейности в неправителствени и благотворителни организации и в системата на непрекъснатото образование;

аналитичен специалист в образованието като изследовател в областта на философията и гражданското образование.

В системата на Министерство на труда и социалната политика като:

експерт в общинските комисии за образование и култура и към общинските дирекции.

Длъжности:

По националната класификация на длъжностите и професиите в Република България (2011 г.) длъжностите, които завършилите ОНС „доктор“ по „етика“ могат да заемат са:

- единична група 2310 – Преподаватели във висши училища;
- единична група 1223 – Ръководители на научноизследователска и развойна дейност;
- единична група 1345 – Ръководители в образованието;
- единична група 3435 – Други приложни специалисти в областта на изкуството и културата.

Ръководител на секция „Етически изследвания“: .....

/проф. дфн Стоян Ставру/

*Квалификационната характеристика на успешно завършилите ДП „Етика“ е приета с Решение НС на ИФС, Протокол № 18/24.10.2023 г., т. 5.